

Årsmelding 2018 for NFSS

Nettverk: Funksjonshemmede, seksualitet og samliv

Det styret som ble valgt på årsmøtet har sittet hele perioden. Styret besatte og valgte de ulike verv på første ordinære styremøte.

Styret har bestått av følgende personer:

Leder:	Frode Skjelstad	DPS? (hvor?) E-post: frode.skjelstad@helse-mr.no	Helse Midt
Nesteleder:	Hege Nilsen	Nordland Sykehuset E-post:	Helse Nord
Kasserer:	Hedda Sivertsen Lervold	Lillehammer sykehus Epost: hedda.sivertsen.lervold@sykehuset- innlandet.no	Sykehuset Innlandet
Sekretær:	Hildegunn Hare	HAVO- Mariero Stavanger Epost: hildegunn.hare@sus.no	Helse Vest
Styremedlem:	Kjell Robertsen	Sykehuset Telemark Epost: robk@sthf.no	Helse Sør Øst

Styret har personlige varamedlemmer i fall de er fratredende selv:

Varamedlem Helse Midt: Nina Mortensen
Helse Nord: Heidi Solvang
Helse Øst: Torunn Finnpå
Helse Sør-Øst: Rigmor Holm
Helse Vest: Tine Waller

Styrets arbeid i 2018

Styremøter:

Vi i styret følger det «Årshjul» som er fundamentet/strukturen i vårt arbeid:

Det har vært avholdt 3 styremøter(fysisk) og 3 telefonstyremøter i 2018. Møtene har i all hovedsak vært dagsmøter på Gardermoen, og under Fagkonferansen på Hamar. Styret har funnet sin form og sine arbeidsmetoder. Det benyttes i dag E-post , og skype for helse-nett i stor grad blant oss som sitter i styret, der vi holder hverandre orientert, og der vi tar opp div. Tema til drøftinger umiddelbart ved behov. Dette ser ut til å fungere fint for de aller fleste.

Vi i styret har behandlet ca saker i inneværende år. Hovedarbeidet er som de fleste vet nå , er å planlegge den årlige nettverkskonferansen.

Det har vært noe uro i styrets arbeid i år knyttet til økonomi. Helsedirektoratet, som er den inntekt kilden styret har stolt på i alle år kom med signaler om at søknader og rapporteringer måtte gjøres annerledes. Styret fikk seint i perioden beskjed om at midlene ble tildelt også for inneværende periode (nov. 2018). Det er gjort et grundig arbeid regnskapsmessig for å tilpasse seg regnskapsåret slik Helsedirektoratet ville ha det..

Fra året 2017 ble det besluttet å lage en replikasjon, av tidl. Replikasjon. Dette for å se om nettverket holder mål, om vi treffer med de tiltakene (les: Konferansene bl.a.) som iverksettes. Replikasjonen og arbeidet med den er nå ferdig. Det ble også bestemt å lage et jubileumshefte for driften over de siste 20 år. Til dette ble det gitt et beløp på kr. 60.000,- fra Helsedirektoratet.

Jubileumskonferanse ble arrangert på Hamar:

Temaet for denne konferansen var: «Seksualitet i et .....

Forrige års jubileumskonferanse:

Styret ser seg fornøyd med tilbakemeldingene og evalueringene som ble gitt etter konferansen på Hamar. Det var jamt over skår på 5 av 6. Den ene av dagene skåret lavt pga.

foredragsholder J. Thorseth som uteble. Det var pga. sykdom

Det var litt negative tilbakemeldinger på teknisk gjennomføring. Alt i alt en vel gjennomført konferanse hvor de påpekte ting var litt utenfor hva styret kunne gjøre noe med.

Stands på konferansen: Hvis styret forspør om noen vil vise frem materiell eller tjenester kan det selvfølgelig ikke tas betaling for det. Hvis noen private aktører forespør om å ha stand er det opp til styret å vurdere om det skal tas betaling. Det er i styrets interesse at vi får presentert både vårt eget arbeid, men også fra private.

Jubileumsbladet: Dette ble distribuert blant alle medlemmene våre i nettverket og er forsøkt spredd så godt som mulig.

Samarbeid

Samarbeid med andre instanser er i god driv når gjelder kunnskap om funksjonshemming og seksualitet. Det kan nevnes Statens Barnehus, Barne-ungdoms- og familiedirektoratet, MSO

(medisinernes seksualopplysning) SMISO, Fylkesmennene, NAKU og SOR. Videre er det opprettet kontakt med NAKU i Trondheim, som vi kommer til å høre mer om til neste år. Unge funksjonshemmede er vi også i kontakt med. Andre instanser er velkommen til samarbeid. Da vi i alle saker jobber tett på kommunen, blir det en jevnlig kompetanseoverføring til ulike fagmiljøer der, som er viktig og nyttig. Dette er etter Samhandlingsreformens intensjoner. Det er også føringer Helsedirektoratet har gitt oss i sitt tildelingsbrev.

Økonomi

Et fagnettverk som vårt må ha sitt fundament i et mandat, slik vi ser det, men det må også være basert på et behov hos aktørene til å treffes for faglig påfyll. Men vi i vårt fagnettverk må ha et engasjement i forhold til hva som skjer i samfunnet rundt oss.

For at arbeidet vårt kanskje skulle kunne forankres høyere opp i systemet enn det er i dag er det viktig å synliggjøre at det jobbes systematisk. Styret har inneværende periode brukt mye tid på å drøfte mulig strategiplan som ønskes utarbeidet. En slik plan ville vært til nytte når en skal dokumentere ovenfor Helsedirektoratet hvordan tildelte midler er tenkt brukt.

En har gjort følgende vedtak i styret:

Vedtak: Styret ønsker en sterkere forankring inn mot Helse Direktoratet. Det er ønskelig at det kommer frem at vi på et vis handler «på oppdrag fra Helse Direktoratet. I og med at det er deres midler vi bruker. En måte å gjøre dette på er å synliggjøre hva HD legger til grunn for å tildele de midlene de gjøre. Med dette som bakteppe ønskes det å fremme en egen strategiplan for seksuell helse. Ved å søke en slik ryggdekning skaper en større tilknytning mellom Habene og HD. Hvordan kan NFSS da være aktiv og samtidig legge føringer for hvordan habiliteringstjenestene ivaretar seksuell helse for sine brukere. F. eks si noe om at det er /blir ansatt sexolog i alle HAB ene. Frode har laget et forslag til slik plan i sitt regionale nettverk. I årets tildelings brev har helse dir. lagt vekt på at det skal jobbes for seksuell helse så vel regionalt som nasjonalt. Det er mange private aktører på markedet, men det er viktig at større aktører blir mer synlige. (Dette er sammenfallende med NFSS sine mål).

NFSS hjemmeside

Nettverket fikk sin egen nettside www.nfss.no i 2009. Denne siden skal fortsette å være operativ, og det er ønskelig med innspill fra nettverkets medlemmer om å komme med aktuelle innspill og bidrag.

Mange tar kontakt med nettverket etter at de har sett info på nettsiden, og på den måten spres informasjon om temaet funksjonshemming/utviklingshemming og seksualitet. Det skal vi fortsette med. Det er også opprettet grupper på Facebook, disse ser ut for å ha sitt nedslagsfelt i de ulike helseforetakene. På nettsiden: helsekompetanse.no kan en også finne KIS permen tilgjengelig, denne er gratis for alle.

Nettsiden og bruk av denne:

Styret har engasjert noen utenfra styret som Hege Nilsen i Helse Nord har hatt tett kontakt med for å få revidert denne siden. Det har hele tiden vært et mål å få den i «en ny drakt» til konferansen i Trondheim.

Vedtak: Hege tar ansvar for dette. Og ber damene i nord om å se på layouten. Lage en ny og enklere meny. Det kreves av oss og holde den oppdatert. Hvor mye litteratur skal en legge inn. Nettsiden skal kunne fungere som et oppslagsverk, verktøy for å finne undervisnings og samtalemateriell. KIS materialet, Den magiske kroppen er eksempler på slikt materiell. Alle informasjoner legges under kurs og møter.

IT-jentene lager et forslag ut hva hva som ble diskutert på styremøtet.

Facebooksiden:

Denne er blitt styrt og administrert av Frode Skjelstad. Den bør være en lukket gruppe, men viktig at det spres til aktuelle medlemmer.

Samarbeid med Helsedirektoratet

Helsedirektoratet har alltid hatt tro på Nettverket og støttet styret i arbeidet, i tillegg til den økonomiske støtten vi har fått. Takket være kontakten med Helsedirektoratet har nettverket den økonomien som gjør det mulig å drive nettverket og å arrangere konferansene. Arild Myrberget er fortsatt vår kontakt og det er fint.

Seksualtekniske hjelpemidler

Nyttig informasjon finnes på <http://www.nav.no/1073743417.cms>.

Alle leger kan rekvirere seksualtekniske hjelpemidler. Det er også mulig å skaffe seksualtekniske hjelpemidler som ikke er på avtale med NAV.

Steriliseringsrådet

Steriliseringsrådet ble oppnevnt våren 2012 og er utnevnt for 4 år. Rådet fungerer som klageinstans for de fylkesvise steriliseringsnemndene. Rådet skal spre informasjon om sterilisering og følge med på det som skjer på området. NFSS er representert i rådet ved Mette Wallac.

Habiliteringstjenestene har en viktig rolle når det gjelder samtale om sterilisering med den som har utviklingshemming.

Gjeldende veileder til lov og forskrift «Lov om sterilisering» - 2012 IS-2024.

www.helsedirektoratet.no/folkehelse/seksuell-helse/sterilisering/Sider/default.aspx

Nordisk og internasjonal utveksling av erfaringer:

Tidligere år har hele eller deler av styret reist på den Nordiske sexologi konferansen, NACS. I 2017 ble en representant sendt avgårde. I 2018 ble dette ikke prioritert, det er da heller ikke i

---

tråd med de retningslinjene Helse Direktoratet legger til grunn for bruk av midler som blir gitt fra dem.

Styret har vært aktiv med sin stemme:

Heidi Solvang har på vegne av styret gitt våre uttalelser til «*Høring om nasjonale retningslinjer for Helse-og sosialfaglige utdanninger*». Heidi Solvang har i perioden vært vararepresentant for styret.

Hedda Lervold og ... har ferdigstilt replikasjon.

Frode Skjelstad og Hedda Lervold møtte Arild Myrberg i Helse Direktoratet for et uformelt møte for å redegjør for nettverkets planer fremover.

Videre satsningsområder:

Det er fra Helsedirektoratet lagt føringer for at det skal jobbes ut mot kommunene i tillegg til å ivareta behovet for kompetanseheving ovenfor medlemmer som hører til i Habiliterings tjenestene. Styret har diskutert dette nøye og vil videreføre de arbeider som allerede er gjort for å samarbeide med andre etater og kommunene om de som ivaretar samme målgruppe som oss.

Det er fra styret sin side vært viktig å holde fokus på å ivareta habiliterings tjenestene og fagfolk som har vært i nettverket lenge og samtidig nykommere. Det mener vi gjenspeiles i årets program som det er lagt ned mye arbeid i.

Fra Regionene:

HELSE SØR-ØST:

Telemarksmodellen har vært kjent lenge og de gjennomfører 2 årlige regionale samlinger med alle samarbeidspartnere. De er Smiso, Barnehusene, RVTS aktuelle og v.g. skoler og aktuelle aktører innenfor 1.linje tjenestene. Barnehabiliteringen er kommet sterkere på banen med 2 representanter i fra HABU. De har gjennomført en kursrekke for deltager med muskel-sykdom.

HELSE-ØST er kommet i gang med regionale samlinger 1 pr. år. NFSS v/Hedda Lervold i samarbeid med Statens Barnehus fra Hedmark og oppland gjennomførte et kurs med over 80 påmeldte. Hedda Lervold har deltatt på samling SSA, seksual skadelig atferd. I Oppland er det en flyt av mennesker som nå vil si opp vergene sine etter medie fokus på saker. Det innebærer ofte at de kommer i økonomisk uføre og setter seg i vanskelige situasjoner raskt. Vanskelige saker en kan ikke bare frata mennesker med utviklingshemming samtykkekompetansen sånn uten videre.

Har brukt den nye Sex-kunn testen litt. Arbeidet med den nye Sex-kunn testen er noe Wenche Fjeld har tatt hovedansvar for. Hun har opprettet en egen gruppe på facebook gruppe som er med i skype-møter og deler sine erfaringer og som også kommer med innspill til hvordan best redigere det tidligere verktøyet.

HELSE-MIDT: Gjennomført samling i regionen med blant annet KRIPOS v/Rolf Sæthre tilstede. Viktig med grenser for hvem som gjør hva. Gjennomgang av lovverket fra Helse og omsorgs Dept. HAVO -ene skal ikke drive etterforskning - det skal Kripog og politiet gjøre.

Frode Skjelstad har gitt presentasjon av nettverkets arbeid ved en AU-samling for lederne i habiliterings tjenestene..

HELSE VEST: har bestemt at et eget fagnettverk på SUS har seksualitet og funksjonshemmede som tema i 2019. Der er representanter fra NFSS sitt styre for å gjennomføre programmet. De som arrangerer disse nettverkssamlinger er Helseforetaket v/ KE, Koordinerende Enhet. Fagnettverket er godt forankret i ledelsen i Helse Vest, og derfor er det gledelig at en har valgt å sette seksualitet for vår målgruppe på agendaen. Innbydelse går ut til kommunene og samarbeidspartnere. Det pleier samle mellom 100-120 personer. Gryende samarbeid mellom HABU og HAVO med felles samlinger hvor en har jobbet med caser. HABU i Helse vest har også gjennomført en «såkorn prosjekt» hvor en har hatt samarbeid med Barnehuset, SSA, kommunen og BUPA.

HELSE-NORD:

Noen i fagnettverket har vært med å gjennomført fagdag for personer som arbeider i somatikken. Strategi for seksuell helse: «Snakk om det».

Fagnettverket i helse-Nord om funksjonsnedsettelse og seksualitet har hatt sine faste 5 møter i 2018. Planlegger konferanse i 2019 om kjønnsidentitet og Aspergers syndrom

Flere i fagnettverket er med å skriver bok sammen med fagnettverket rettsikkerhet, som skal komme i 2019 . Foreløpig tittel på boka er Rettsikkerhet, utviklingshemmede og seksuelle overgrep.

Æresmedlemmer:

Styret takker for tilliten!

Frode Skjelstad
Leder

Hege Nilsen
Nestleder

Hedda Sivertsen Lervold
Kasserer

Kjell Robertsen
Styremedlem

Hildegunn Hare
Sekretær
